

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.12.2003, sp. zn. 5 Tdo 1274/2003, ECLI:CZ:NS:2003:5.TDO.1274.2003.1

Číslo: 5/2005

Právní věta: Dodatečné zrušení usnesení o prohlášení konkursu na majetek obviněného jako úpadce není možno bez dalšího považovat za takovou změnu situace, která by odůvodňovala zánik nebezpečnosti činu pro společnost ve smyslu § 65 tr. zák. a tím i zánik trestní odpovědnosti obviněného za již spáchaný trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. To platí zejména tehdy, bylo-li usnesení o prohlášení konkursu zrušeno jen z procesních důvodů, takže po odstranění nedostatků v řízení mohl být konkurs prohlášen znovu. Obecně však není vyloučen zánik trestnosti uvedeného trestného činu ve smyslu § 65 tr. zák., jestliže důvodem pro zrušení usnesení o prohlášení konkursu byla skutečnost, že pro prohlášení konkursu nebyly vůbec splněny hmotněprávní podmínky (např. údaje osvědčující úpadek dlužníka byly nepravdivé či hrubě zkreslené).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.12.2003

Spisová značka: 5 Tdo 1274/2003

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Porušení povinnosti v řízení o konkursu, Zánik nebezpečnosti činu pro společnost

Předpisy: § 126 odst. 1 tr. zák.
§ 65 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněných L. Š. a P. B. proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. 12 To 346/2002, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Chrudimi pod sp. zn. 11 T 33/2001.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Chrudimi ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 11 T 33/2001, byl obviněný L. Š. uznán vinným trestným činem porušování povinnosti v řízení o konkursu a vyrovnání podle § 126 tr. zák. (ve znění účinném do 30. 4. 2000), obviněný P. B. byl uznán vinným jednak trestným činem porušování povinnosti v řízení o konkursu a vyrovnání podle § 126 tr. zák. (ve znění účinném do 30. 4. 2000) a jednak trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu, nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. a dále trestným činem porušování povinnosti v řízení o

konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném od 1. 5. 2000; v rozsudku soudu I. stupně byl nepřesně uveden název předmětného ustanovení). Za uvedený trestný čin byl obviněný L. Š. odsouzen podle § 126 odst. 1 tr. zák. (správně § 126 tr. zák.) za použití § 53 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 tr. zák. k samostatnému peněžitému trestu ve výměře 20 000 Kč. Pro případ, že by peněžitý trest nebyl vykonán ve stanovené lhůtě, mu byl podle § 54 odst. 3 tr. zák. stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců. Obviněný P. B. byl za shora uvedené trestné činy odsouzen podle § 126 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. a § 53 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 tr. zák. k úhrnnému samostatnému peněžitému trestu ve výměře 25 000 Kč. Pro případ, že by peněžitý trest nebyl vykonán ve stanovené lhůtě, mu byl podle § 54 odst. 3 tr. zák. stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání pěti měsíců.

Krajský soud v Hradci Králové jako odvolací soud projednal odvolání obviněných L. Š. a P. B. podaná proti shora citovanému rozsudku a usnesením ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. 12 To 346/2002, je jako nedůvodná podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. 12 To 346/2002, podali oba obvinění prostřednictvím obhájce JUDr. P. Š. dovolání, které bylo doručeno Okresnímu soudu v Chrudimi dne 29. 9. 2003. Dovolání se opírá o dovolací důvody uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. b), g), l) tr. ř.

V dovolání vymezili několik dovolacích námitek, v nichž spatřují naplnění uplatněných dovolacích důvodů. První námitka se týká skutečnosti, že usnesením Nejvyššího soudu byl zrušen konkurs na majetek obviněného L. Š. Z této skutečnosti pak dovolatelé dovozují, že nelze mařit něco, co neexistuje. V této souvislosti se v dovolání dále uvádí, že pokud byl konkurs zrušen, jsou všechny úkony, které učinil obviněný L. Š., v souladu s právem, a tudíž účinné a platné. Navíc nájemní smlouva uzavřená mezi obviněnými byla podle jejich názoru ve prospěch podstaty a jako takovou ji považují za platnou. Dovolatelé poukazují na skutečnost, že jednou z podmínek trestní odpovědnosti za trestný čin podle § 126 tr. zák. je skutečnost ohrožení správného a úplného zjištění majetku patřícího do konkursní podstaty. Vzhledem k tomu, že dovolatelé provedli předávací inventuru a obviněný P. B. pečoval o budovu s péčí řádného hospodáře, není možno dovodit závěr o tom, že došlo k ohrožení správného a úplného zjištění majetku patřícího do konkursní podstaty nebo jeho zpeněžení. V dovolání se dále poukazuje na skutečnost, že na základě dohody o vypořádání společného jmění manželů Š. připadlo do výlučného vlastnictví manželky J. Š. mj. zařízení předmětné prodejny a dovolatel L. Š. měl právo spravovat předmětnou prodejnu a její zařízení nejen za sebe, ale i za manželku. Z těchto úvah vycházel i obviněný P. B., a proto je napadán závěr obou soudů o existenci úmyslného zavinění ze strany dovolatele P. B. Další výhrada dovolatelů se týká příslušnosti soudu, jelikož obvinění nesouhlasí s tím, že věc nebyla odňata Krajskému soudu v Hradci Králové, k jehož soudcům podle obviněných má blízké vztahy JUDr. K., bývalý právní zástupce obviněného L. Š. Současně se poukazuje na podjatost též Vrchního soudu v Praze, jehož rozhodnutí o konkursu bylo zrušeno, a mohl mít proto důvod rehabilitovat své zrušené rozhodnutí jinou cestou. Dovolatelé uzavírají, že jak u obviněného L. Š. tak u obviněného P. B. nedošlo k naplnění objektivní ani subjektivní stránky trestných činů, které jsou jim kladeny za vinu. Ve vztahu k první dovolací námitce (zrušení konkursu rozhodnutím Nejvyššího soudu) dovolatelé upozorňují na zánik nebezpečnosti trestného činu pro společnost podle § 65 odst. 1 tr. zák. Za této situace dovolatelé navrhli, aby dovolací soud zrušil napadené rozhodnutí a přikázal věc k projednání jinému soudu podle § 265l odst. 3 tr. ř.

Státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření ze dne 21. 10. 2003, které učinila ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř., po rekapitulaci dosavadního řízení a obsahu dovolání obviněných konstatovala, že podané dovolání ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. považuje za zjevně neopodstatněné. Námitky obviněných v tomto směru uplatněné totiž nemohou naplnit podmínky vyloučení orgánu činného v trestním řízení. Za námitku, kterou lze

podřadit pod dovolací důvod popsáný v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., označila tvrzení obviněných, že po zrušení usnesení o prohlášení konkursu zanikla trestnost skutků, jež jsou v rozsudku soudu prvního stupně právně posouzeny jako trestné činy podle § 126 tr. zák. Takovou představu však považuje za mylnou, neboť činy popsané v meritorním rozhodnutí se staly v době od nabytí právní moci usnesení o prohlášení konkursu do dne, kdy bylo toto usnesení zrušeno. Zrušení konkursu nemůže podle jejího názoru legalizovat protiprávní dispozice obviněných s majetkem náležejícím do konkursní podstaty. Opačný výklad by vedl k absurdním závěrům, že např. úplatný veřejný činitel, který posléze přestal být veřejným činitelem, je za předchozí přijímání úplatků beztrestný. Také tuto část dovolání považuje za zjevně neopodstatněnou. Ostatní výhrady pak nenaplnějí žádný z dovolacích důvodů, jak jsou upraveny v ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. Vzhledem k uvedeným skutečnostem navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl a učinil tak ve smyslu ustanovení § 265r odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř. a shledal, že dovolání ve smyslu § 265a tr. ř. je přípustné, bylo podáno z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 tr. ř., bylo podáno včas a splňuje náležitosti dovolání. Dále se Nejvyšší soud zabýval důvodem odmítnutí podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., tedy zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné.

Obvinění uplatnili v dovolání dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. b), g), l) tr. ř. Námitky obviněných však nejsou nijak specifikovány, pokud jde o dovolací důvod, jehož by se měly týkat. Z uplatněných dovolacích důvodů je obviněnými zřetelně argumentováno pouze k důvodu uvedenému v ustanovení § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. S výhradami obviněných, jimiž zpochybňují legitimitu jak soudu nalézacího tak soudu odvolacího, však není možno souhlasit.

Podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže ve věci rozhodl vyloučený orgán; tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Ve věci rozhodl vyloučený orgán tehdy, pokud dovoláním napadené rozhodnutí učinil soudce (samosoudce, člen senátu, předseda senátu), který byl ve věci vyloučen z důvodů uvedených v § 30 tr. ř., aniž bylo o jeho vyloučení rozhodnuto podle § 31 tr. ř. Musí se přitom jednat o orgán, který je nejen z řízení vyloučen, ale který současně ve věci samé rozhodl, tj. vydal rozhodnutí, které má být dovoláním napadené. Podle odstavce 1, věty první, ustanovení § 30 tr. ř. je z vykonávání úkonů trestního řízení vyloučen soudce nebo přísedící, státní zástupce, policejní orgán nebo osoba v něm služebně činná, u nichž lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájčům, zákonným zástupcům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení nemůže nestranně rozhodovat. Námitky podjatosti lze vznášet jen proti těm soudcům, kteří se na projednání a zejména rozhodování skutečně podílejí, nikoliv proti neurčitým osobám např. proti všem soudcům určitého soudu, jak právě dovolatelé činí. Současně je nezbytné, aby bylo konkretizováno, v čem je spatřován poměr k projednávané věci či k osobám, jichž se úkon přímo dotýká (popř. dalším subjektům označeným v ustanovení § 30 tr. ř.). Nejednoznačný odkaz na vztah bývalého právního zástupce obviněného k soudcům odvolacího soudu, popř. vyslovení podezření, že vrchní soud, který rozhodoval o návrhu na odnětí a přikázání věci, by mohl být podjatý proto, že předchozí jeho rozhodnutí (navíc ve věci prohlášení konkursu) bylo zrušeno, nemůže naplnit podmínky vyloučení orgánu činného v trestním řízení, jak jsou vymezeny v § 30 odst. 1 tr. ř. Takové výhrady obviněných uplatněné prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. nemohou být podkladem pro závěr o jeho naplnění. Nejvyšší soud proto považuje v této části dovolání obviněných za zjevně neopodstatněné.

Obvinění ve svém dovolání uplatnili dále dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který je dán tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Zde je na místě předeslat, že Nejvyšší soud musel se zřetelem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. přezkoumávat jen ty z namítaných skutečností, které dopadají na zákonná hlediska uvedená v tomto dovolacím důvodu. Nemohl se proto zabývat těmi námitkami dovolatelů, které jsou v dovolání rozváděny ve vztahu ke skutkovým zjištěním, respektive, že takové zjištění chybí, či vycházejí z jiného hodnocení některých důkazů, než jsou vyjádřeny soudem. Takovou argumentaci nelze podřadit pod namítaný dovolací důvod, protože nevychází z těch skutkových zjištění, která učinil soud prvního či druhého stupně, ale je jí vyžadována jejich změna, což je z tohoto dovolacího důvodu nepřípustné. V jeho rámci je možné na skutkový stav poukázat pouze z hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud se proto nezabýval skupinou těch argumentů, které mají výhradně skutkovou povahu, a do úvahy je nebral, a ani brát nemohl, protože jde o námitky, které svým obsahem nespádají pod žádný dovolací důvod, neboť žádný ze zákonně vymezených důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. nezakotvuje možnost se dovoláním domáhat změny napadeným rozsudkem zjištěného skutkového stavu věci.

Z výhrad, které obvinění ve svém mimořádném opravném prostředku uplatnili, lze do rámce vymezeného dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. podřadit pouze tu, že v důsledku zrušení usnesení o prohlášení konkursu na majetek obviněného L. Š. došlo ve smyslu § 65 odst. 1 tr. zák. k zániku nebezpečnosti trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (resp. trestného činu porušování povinnosti v řízení o konkursu a vyrovnání podle § 126 tr. zák. ve znění účinném do 30. 4. 2000).

V této souvislosti je zapotřebí nejprve v obecné rovině uvést, že trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném od 1. 5. 2000) se dopustí ten, kdo po prohlášení konkursu maří nebo hrubě ztěžuje výkon funkce správce konkursní podstaty a tím ohrozí úplné a správné zjištění majetku patřícího do konkursní podstaty nebo zpeněžení tohoto majetku. Objektem tohoto trestného činu je zájem na řádném výkonu funkce správce konkursní podstaty při výkonu práv a povinností v souvislosti s konkursem, a tím v konečném důsledku na náležitém uspořádání majetkových poměrů dlužníka, který je v úpadku.

Konkurs a vyrovnání upravuje zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZKV), jehož účelem je uspořádání majetkových poměrů dlužníka, který je v úpadku. Cílem konkursu a vyrovnání je dosáhnout poměrného uspokojení věřitelů zejména z dlužníkovy majetku za podmínek stanovených zákonem o konkursu a vyrovnání (viz § 2 odst. 3 ZKV). Účinky prohlášení konkursu nastanou podle § 13 odst. 6 ZKV vyvěšením usnesení o prohlášení konkursu na úřední desce soudu, který konkurs prohlásil.

Z ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání vyplývá, že majetek dlužníka podléhající konkursu (což nemusí být pouze majetek dlužníka samého) se stává konkursní podstatou. Jakmile je věc, právo nebo jiná majetková hodnota zapsána do soupisu, může s ní nakládat pouze správce nebo osoba, již k tomu dal správce souhlas (viz § 18 odst. 3 ZKV). V průběhu konkursu je potom konkursní podstata sepsána a zpeněžena tak, aby mohl být naplněn cíl konkursu, kterým je dosáhnout poměrného uspokojení věřitelů z majetku tvořícího konkursní podstatu (§ 2 odst. 3 ZKV). Do konkursní podstaty vždy patří majetek dlužníka samého, tedy majetek, který dlužníkovi patřil v den prohlášení konkursu, a též majetek, který nabyl za trvání konkursu.

Podle § 14 odst. 1 písm. a) ZKV je jedním z účinků prohlášení konkursu, že oprávnění nakládat s majetkem konkursní podstaty přechází na správce. Právní úkony úpadce, týkající se tohoto majetku, jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné. Podle § 14a odst. 1 ZKV prohlášením konkursu přechází na správce oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle zákona a jiných právních předpisů jinak přísluší úpadci, jestliže souvisí s nakládáním s majetkem patřícím do konkursní podstaty. Správce je zejména oprávněn a povinen vykonávat akcionářská práva spojená s akciemi zahrnutými

do konkursní podstaty, rozhodovat o obchodním tajemství a jiné povinnosti mlčenlivosti, vykonávat práva a plnit povinnosti zaměstnavatele, rozhodovat o obchodních záležitostech podniku, činit za úpadce právní úkony potřebné k provozování podniku včetně uzavírání smluv o úvěru za účelem financování vývozu poskytnutého podle zvláštního zákona po předchozím souhlasu věřitelského výboru, zajistit vedení účetnictví a plnění povinností podle předpisů o daních. Povinnosti uložené úpadci zákonem o konkursu a vyrovnání tím nejsou dotčeny.

Z ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) a § 14a odst. 1 ZKV dále vyplývá, že prohlášením konkursu ztrácí úpadce zejména veškerá dispoziční oprávnění nakládat s majetkem, který podléhá konkursu (aniž by však přišel o své vlastnické právo k věcem patřícím do konkursní podstaty). Na správce přitom přechází i oprávnění vykonávat další práva a plnit povinnosti, které by podle zákona a jiných právních předpisů jinak příslušely úpadci (za předpokladu, že souvisí s nakládáním s majetkem patřícím do konkursní podstaty). Je třeba uvést, že přechod práva disponovat s majetkem je účinný vůči všem (nikoli pouze vůči účastníkům konkursu).

Všechny uvedené právní závěry je třeba plně vztáhnout i na skutková zjištění v projednávané trestní věci. Obvinění L. Š. a P. B. se trestného jednání kvalifikovaného podle § 126 tr. zák. (resp. podle § 126 odst. 1 tr. zák. ve znění účinném od 1. 5. 2000), jak je patrné ze skutkových vět výroku o vině v rozhodnutí soudu I. stupně, dopustili tím, že

I. obviněný L. Š.,

jako úpadce podnikající pod obchodním jménem L. Š. - P., H. K., na jehož veškerý majetek byl Krajským soudem v Hradci Králové usnesením ze dne 1. 7. 1999, sp. zn. 48 K 1046/99, jež nabylo právní moci dne 2. 11. 1999, prohlášen konkurs, dne 28. 12. 1999 v H. T. bez souhlasu správce konkursní podstaty a soudu pronajal společnosti G., s. r. o., H. K., nájemní smlouvou ze dne 15. 11. 1999 objekt nákupního střediska v H. T., náležející do konkursní podstaty,

II. obviněný P. B.

1. dne 16. 2. 2000 znemožnil převzetí nákupního střediska v H. T. F. K., jenž měl na předmětné nákupní středisko uzavřenou řádnou nájemní smlouvu ze dne 15. 2. 2000 se správcem konkursní podstaty a zástupcem věřitelů úpadce L. Š., na kterého byl vyhlášen konkurs dne 1. 7. 1999 usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, sp. zn. 48 K 1046/99, jež nabylo právní moci dne 2. 11. 1999, když předmětná nájemní smlouva byla odsouhlasena též usnesením Krajského soudu v Hradci Králové z 15. 2. 2000, o čemž věděl, avšak jím najatá bezpečnostní agentura donutila nájemce F. K. prodejnu opustit,

2. dne 3. 6. 2000 v H. T. správci konkursní podstaty ustanovenému usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, sp. zn. 48 K 1046/99, ze dne 26. 10. 1999, ve znění usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. Ko 23/2000, ze dne 6. 3. 2000, JUDr. J. K., pro správu majetku úpadce L. Š. podnikajícího pod obchodním jménem L. Š. - P., H. K., znemožnil provést soupis majetku v prodejně potravin v H. T., neboť s pomocí najaté bezpečnostní agentury donutil osoby, provádějící soupis majetku náležejícího do konkursní podstaty, opustit objekt prodejny, aniž by soupis dokončili.

Z odůvodnění rozsudku soudu I. stupně se podává, že usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 7. 1999, sp. zn. 48 K 1046/99, jímž byl prohlášen konkurs na majetek obviněného L. Š., bylo na úřední desku tohoto soudu vyvěšeno dne 1. 7. 1999. Je tedy zcela zřejmé, že oba obvinění disponovali s majetkem náležejícím do konkursní podstaty již v době, kdy nastaly účinky prohlášení konkursu na majetek úpadce, a kdy uvedená dispoziční práva náležela výlučně správci konkursní podstaty.

V období od 1. 7. 1999, kdy nastaly účinky prohlášení konkursu, do rozhodnutí Nejvyššího soudu, jímž došlo ke zrušení usnesení o prohlášení konkursu na majetek obviněného L. Š., se majetek tohoto obviněného nacházel v režimu konkursu. Pokud obvinění jednali způsobem, který je popsán ve skutkových větech, je třeba souhlasit s právním závěrem soudů obou stupňů o vině obviněných trestným činem porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 1 tr. zák.

Došlo-li později rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. [29 Cdo 976/2000](#), k zániku tohoto zvláštního právního režimu, nemá tato skutečnost na podstatu a právní posouzení jejich jednání žádný vliv, a to ani s ohledem na ustanovení § 65 odst. 1 tr. zák.

Důvodem zániku trestní odpovědnosti podle § 65 odst. 1 tr. zák. je zánik nebezpečnosti trestného činu pro společnost, a to vzhledem ke změnám nastalým v době od spáchání trestného činu do rozhodování soudu o vině pachatele. Zánik společenské nebezpečnosti ve smyslu tohoto ustanovení může být důsledkem dvou alternativně stanovených hledisek – změny situace nebo osoby pachatele. Zánik nebezpečnosti činu pro společnost znamená, že v důsledku uvedených okolností určitý čin, který v době spáchání naplňoval všechny formální znaky některé skutkové podstaty a vykazoval zákonem předpokládaný stupeň společenské nebezpečnosti, již tento stupeň postrádá.

V daném konkrétním případě bylo tedy nutno posoudit, zda dodatečné zrušení rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek obviněného L. Š., může být považováno za takovou změnu situace, která by znamenala ve smyslu § 65 odst. 1 tr. zák. zánik nebezpečnosti trestného činu, jímž byli obvinění uznáni vinnými, pro společnost. Ke změnám na straně osob obviněných nedošlo, a proto posuzování tohoto hlediska zde nepřichází v úvahu.

Změnou situace ve smyslu shora citovaného ustanovení se rozumí zejména podstatná změna sociálně politických poměrů, podmínek a jiných okolností ovlivňujících hodnocení významu chráněných společenských zájmů, které byly činem pachatele porušeny nebo ohroženy. Jak již bylo výše uvedeno je objektem, a tedy i společenským zájmem chráněným ustanovením § 126 odst. 1 tr. zák., zájem na řádném a nerušeném výkonu funkce správce konkursní podstaty, jehož činnost má směřovat k naplnění cílů a smyslu konkursu, které byly shora rozvedeny. Zákon o konkursu a vyrovnání za účelem dosažení cíle konkursu, jímž je dosažení poměrného uspokojení věřitelů, vymezuje opatření nezbytná k zajištění tohoto účelu s tím, že jejich nesplnění lze kvalifikovat jako hrubé ztěžování postupu řízení. Jedním z takových opatření je ustavení správce konkursní podstaty, což konkursní soud činí již v usnesení, kterým se prohlašuje konkurs na majetek dlužníka. Konkursní řízení je přitom koncipováno tak, že účinky konkursu nastávají okamžikem vyvěšení usnesení o prohlášení konkursu na úřední desku soudu, který takové rozhodnutí vydal (§ 13 odst. 6 ZKV), bez ohledu na právní moc takového rozhodnutí. Úpadce a všechny další subjekty jsou tedy již v momentu, kdy nastanou účinky prohlášení konkursu povinni respektovat zvláštní právní režim, který tímto nastává a řídit se zákonnými ustanoveními jej upravující, tj. zejména respektovat osobu správce konkursní podstaty se všemi jeho právy a povinnostmi, které mu zákon o konkursu a vyrovnání ukládá. Z ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání nevyplývá žádná skutečnost, která by nasvědčovala tomu, že pozdější zrušení usnesení o prohlášení konkursu má zpětné účinky. Naopak z ustanovení § 45 odst. 1 ZKV vyplývá, že zrušením konkursu zanikají účinky prohlášení konkursu uvedené v ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) – e), g), i) a l) ZKV, avšak platnost a účinnost úkonů provedených v průběhu konkursu tím není dotčena.

V souvislosti s tím, považuje Nejvyšší soud za potřebné uvést, že v této projednávané věci bylo usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 7. 1999, č. j. 48 K 1046/99-85, o prohlášení konkursu zrušeno v rámci řízení o mimořádném opravném prostředku (dovolání podle § 236 a násl. občanského soudního řádu) z důvodu uvedeného v ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) občanského soudního řádu. Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. [29 Cdo 976/2000](#), dospěl k názoru, že řízení před soudy obou stupňů, které předcházelo rozhodnutí o prohlášení konkursu

trpělo zmatečností, tedy vyskytly se v tomto řízení toliko pochybení procesní povahy. Věc byla následně vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení, přičemž v době nynějšího rozhodování byl konkurs na majetek obviněného L. Š. znovu prohlášen usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 7. 2003, sp. zn. 48 K 1046/99 poté, co byly podle pokynu Nejvyššího soudu obsažené ve zrušovacím rozhodnutí odstraněny zjištěné nedostatky. Tyto skutečnosti Nejvyšší soud zjistil z obsahu shora citovaných rozhodnutí (usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 7. 2003, sp. zn. 48 K 1046/99 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. [29 Cdo 976/2000](#)), jež byly k důkazu přečteny podle § 243 tr. ř. v neveřejném zasedání. Zjištění učiněná na základě takto provedených důkazů nijak neodporují skutkovému stavu, jak byl zachycen v shora citovaných rozhodnutích soudů obou stupňů.

Na základě uvedených skutečností je podle názoru Nejvyššího soudu nutno dospět k závěru, že dodatečné zrušení usnesení o prohlášení konkursu na majetek obviněného L. Š. není možno považovat za takovou změnu situace, která by odůvodňovala zánik trestní odpovědnosti obou obviněných ve smyslu § 65 odst. 1 tr. zák., a to s přihlédnutím ke všem shora uvedeným skutkovým zjištěním v této věci. Důvodem zániku trestnosti jsou jen takové okolnosti, které nastávají po spáchání činu a pro něž stíhání dříve spáchaného trestného činu ztrácí své oprávnění. Tak tomu však v posuzovaném případě nebylo. Původní usnesení o prohlášení konkursu sice bylo z procesních důvodů zrušeno, ale v mezidobí byl konkurs na majetek obžalovaného L. Š., podnikajícího pod obchodním jménem L. Š. - P., H. K., opět prohlášen. Popsané skutky obviněných byly spáchány v době, kdy původní usnesení o prohlášení konkursu bylo platné a účinné, a proto bylo nutno jej respektovat. Pozdější zánik tohoto zvláštního právního režimu není sám o sobě důvodem, který by vedl k závěru, že jen v důsledku této skutečnosti zanikla nebezpečnost jejich jednání pro společnost, neboť tato skutečnost nemá žádné zpětné účinky a nemůže tedy ani s přihlédnutím k § 45 odst. 1 věta za středníkem ZKV legalizovat protiprávní dispozice obviněných s majetkem náležejícím do konkursní podstaty. Nedošlo tedy ke změně situace ve smyslu § 65 odst. 1 tr. zák., neboť jen v důsledku zrušení usnesení o prohlášení konkursu (bez přihlédnutí k důvodům tohoto zrušení) nedošlo k takové změně poměrů, v důsledku nichž by pominula nebezpečnost činu pro společnost, kterou i v tomto případě je třeba posuzovat ve smyslu kritérií uvedených v § 3 odst. 4 tr. zák.

Pro úplnost je třeba dodat, že podle názoru Nejvyššího soudu obecně není zcela vyloučeno, aby při náležitém zhodnocení okolností konkrétního případu následné zrušení usnesení o prohlášení konkursu znamenalo změnu situace předpokládanou ustanovením § 65 odst. 1 tr. zák. Takto by bylo možno posoudit např. situaci, kdy důvodem pro zrušení usnesení o prohlášení konkursu byla skutečnost, že pro prohlášení konkursu nebyly vůbec dány hmotně právní podmínky, např. údaje osvědčující úpadek dlužníka byly nepravdivé či hrubě zkreslené. Stejně by bylo možno posuzovat případ, kdy zjevnou administrativní chybou došlo např. k záměně v osobě dlužníka (úpadce) apod. Za takových okolností by pak bylo nezbytné důvodně zvažovat, s přihlédnutím k hlediskům uvedeným v § 3 odst. 4 tr. zák., zda nebezpečnost případného dřívějšího jednání určitého obžalovaného, které by jinak vykazovalo formální znaky trestného činu podle § 126 odst. 1 tr. zák., v důsledku změny situace, která nastala zrušením usnesení o prohlášení konkursu, ve smyslu § 65 odst. 1 tr. zák. nezanikla.

Na základě těchto širších okolností a shora rozvedených úvah a názorů dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání obviněného je v této části jeho námitek zjevně neopodstatněné. Soud I. stupně jako soud nalézací objasnil a posoudil všechny otázky a skutečnosti pro daný skutkový stav podstatné. Se závěry soudu I. stupně se pak plně ztotožnil i soud II. stupně, jako soud odvolací a to po řádném přezkoumání rozhodnutí soudu I. stupně. Tento se současně bez pochybností a logicky vypořádal též s námitkami obviněného uplatněnými v rámci odvolacího řízení. Z odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu též vyplývá, že se zabýval, byť dosti stručně, i námitkou dovolatelů, týkající případného vlivu zrušení usnesení o prohlášení konkursu na majetek obviněného, na

nebezpečnost jejich trestné činnosti pro společnost, a jde tedy v podstatě jen o opakování a rozvedení již uplatněného důvodu v odvolacím řízení.

Obvinění v písemném odůvodnění svého dovolání zmínili rovněž důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., aniž by z obsahu podání vůbec bylo zřejmé, v čem tento dovolací důvod spatřují. Důvodem dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Uvedený dovolací důvod dopadá na ty případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku odvolacím soudem nebo nadřízeným orgánem bez věcného přezkoumání věci a procesní strana tak byla zbavena práva přístupu ke druhé instanci. Smyslem tohoto dovolacího důvodu tedy je umožnit oprávněné osobě, aby se domohla přezkoumání věci v řádném přezkumném řízení, které nebylo provedeno, ačkoliv procesní podmínky pro toto řízení byly splněny.

Za těchto předpokladů důvodem dovolání nemůže být zamítnutí odvolání ve smyslu § 256 tr. ř., kdy odvolací soud shledá, že odvolání není důvodné, neboť postup podle tohoto ustanovení lze použít až po splnění přezkumné povinnosti odvolacího soudu, zakotvené v ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř. Z uvedeného vyplývá, že takový dovolací důvod nepřichází v dané věci v úvahu, neboť odvolací soud rozhodl ve veřejném zasedání po věcném přezkoumání věci, takže obvinění nebyli zbaveni práva přístupu k soudu druhého stupně.

Přezkoumával-li odvolací soud napadené rozhodnutí uvedené v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř. na podkladě řádného opravného prostředku věcně a vzhledem k tomu, že neshledal takový opravný prostředek důvodným a zamítl ho podle § 256 tr. ř., lze zmíněný dovolací důvod uplatnit jen tehdy, bylo-li řízení předcházející napadenému rozhodnutí zatíženo vadami, které jsou ostatními dovolacími důvody uvedenými v ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) - k) tr. ř.

V takovém případě by dovolatelé museli tvrdit a náležitě odůvodnit své dovolání z hledisek uvedených v § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., a v návaznosti na tento obecný důvod uvádět i některý důvod (či více důvodů) uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř., který musí být dán v řízení předcházejícím napadenému zamítavému rozhodnutí.

V posuzované věci však obvinění v rámci dovolání sice uplatnili [vyjma nyní citovaného důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.] i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) a b) tr. ř., avšak dovolání podané z těchto důvodů muselo být dovolacím soudem s odkazem na shora rozvedené skutečnosti odmítnuto jako zjevně neopodstatněné, a tudíž dovolání podané z důvodu § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je nutno jako takové rovněž podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout.

Nejvyšší soud své rozhodnutí učinil v neveřejném zasedání konaném ve smyslu § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.